

Lovforslag nr. L 57. Fremsat den 12. november 2008 af velfærdsministeren (Karen Jespersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag

(Ændring af modtagergruppen for særligt børnetilskud)

§ 1

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. september 2004, som ændret ved § 27 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, § 8 i lov nr. 346 af 18. april 2007 og § 27 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, stk. 1, ændres: »reglerne i stk. 2 og 3« til: »reglerne i stk. 2, 3, 12 og 13«.

2. I § 4 indsættes som *stk. 12* og *stk. 13*:

»*Stk. 12.* Et barn af en eneadoptant har ikke ret til særligt børnetilskud, medmindre eneadoptan-

ten dør, jf. stk. 2, en eller flere af betingelserne i stk. 3, nr. 3-5, er opfyldt, eller barnet er blevet stedbarnsadopteret og en eller flere af betingelserne i stk. 3, nr. 2-6, er opfyldt.

Stk. 13. Et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af en enlig kvinde, har ikke ret til særligt børnetilskud, medmindre moderen dør, jf. stk. 2, eller barnet er blevet stedbarnsadopteret og en eller flere af betingelserne i stk. 3, nr. 2-6, er opfyldt.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2009.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund, formål og indhold

Forslaget fremsættes på baggrund af Folketingets behandling af henholdsvis beslutningsforslag B 74 i folketingsåret 2006-07 og B 58 i folketingsåret 2007-08, 2. samling om ligestilling mellem eneadoptanter og eneforsørgere med hensyn til det særlige børnetilskud. Hensigten med disse forslag var at give børn af eneadoptanter ret til særligt børnetilskud. Folketinget forkastede B 74, mens B 58 bortfaldt. I forbindelse med behandlingen af B 58 blev forskellige problemstillinger vedrørende ret til særligt børnetilskud til børn af eneadoptanter og enlige kunstigt befrugtede kvinder drøftet, og velfærdsministeren lovede i et svar på spørgsmål nr. 1 til Folketingets Socialudvalg at udarbejde et forslag herom i efteråret 2008.

Med lovforslaget foreslås reglerne for ret til særligt børnetilskud ændret således, at der ikke er ret til særligt børnetilskud for børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af enlige kvinder foretaget den 1. januar 2009 eller senere. Forslaget præciserer endvidere gældende ret for børn af eneadoptanter, som ikke har ret til særligt børnetilskud, ved at beskrive reglen direkte i lovteksten.

Efter de gældende regler kan der ydes særligt børnetilskud til et barn under 18 år i en række situationer, hvoraf mange har det fælles træk, at eneforsørgerrollen er en følge af en udefra kommende begivenhed, som fx at en forsørger dør. I disse situationer udbetaler kommunen uden ansøgning et offentligt tilskud i form af særligt børnetilskud, til afhjælpning af de økonomiske konsekvenser af situationen. Med den nuværende udformning af reglerne har børn, der er blevet til efter kunstig befrugtning af enlige, imidlertid også ret til særligt børnetilskud, selv om kvinden bevidst har valgt at være alene om at forsørge barnet.

Det særlige børnetilskud udbetales blandt andet som kompensation i tilfælde, hvor der mangler en tidligere forsørgelsespligtig forælder. Det særlige børnetilskud svarer derfor til normalbidraget. Særligt bør-

netilskud inklusivt tillæg udgør i 2008 årligt i alt 13.128 kr.

2. Gældende ret

Efter de gældende regler i børnetilskudslovens § 4, stk. 3, nr. 1, kan der ydes særligt børnetilskud til et barn under 18 år, når faderskabet ikke er fastslået.

Et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af en enlig kvinde, har ret til særligt børnetilskud, da situationen falder ind under børnetilskudslovens § 4, stk. 3, nr. 1, hvor faderskabet ikke kan fastslås. Efter børnelovens § 28, stk. 1, kan en sæddonor ikke dømmes som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis sæden er doneret med henblik på en læges anvendelse ved kunstig befrugtning eller til en offentlig eller privat sædbank, der opfylder sundhedsmyndighedernes krav til formidling af sæd.

Ved en ændring af lov om kunstig befrugtning har barnløse enlige kvinder med virkning fra 1. januar 2007 fået ret til behandling med kunstig befrugtning på offentlige sygehuse.

I tilfælde, hvor den enlige kvinde er blevet gravid ved kunstig befrugtning, og hvor sæddonor ikke kan anses som barnets far, jf. børnelovens § 28, stk. 1, vil faderskabet ikke kunne fastslås.

Efter børnelovens § 8 har moderen pligt til at oplyse, hvem der er eller kan være barnets far.

Når barnet er født skal kvinden oplyse statsforvaltningen om det, hvis hun er blevet kunstigt befrugtet og indsende dokumentation herfor. Dokumentationen skal anvendes i faderskabssagen til at fastslå, om der er tale om en anonym sæddonor således, at faderskabet ikke kan fastslås, eller om faderskabet skal søges fastslået gennem yderligere sagsbehandling.

Særligt børnetilskud ydes af kommunen uden ansøgning, når betingelserne i børnetilskudsloven er opfyldt. Kommunen skal på eget initiativ undersøge om barnet også har ret til særligt børnetilskud, fx når en enlig kvinde søger om ordinært børnetilskud. Kommunen må derfor sikre sig, at den gennem folkeregi-

stret, statsforvaltningen eller på anden måde modtager de oplysninger, der er nødvendige for udbetaling. Hvis faderskabet ikke er fastslået, skal kvinden oplyse, om barnet er blevet til ved kunstig befrugtning.

I hovedparten af de tilfælde, hvor enlige kvinder får børn ved kunstig befrugtning, vil faderskabet således ikke kunne fastslås. Der vil i disse tilfælde være ret til særligt børnetilskud efter de gældende regler, selv om kvinden selv har valgt at blive eneforsørger af barnet. Retten til særligt børnetilskud gælder i flere situationer, både når kvinden lever alene med barnet, og når hun og barnet lever sammen med en anden person. Retten gælder indtil barnet fylder 18 år og ophører kun, hvis kvindens ægtefælle eller partner stedbarnsadopterer barnet.

De gældende regler om ret til særligt børnetilskud tager således ikke højde for den nye selvvalgte eneforsørgersituation, der er opstået navnlig som følge af reglerne fra 2007 om kunstig befrugtning af enlige.

Sundhedsstyrelsen skønner, at det samlede antal børn født af enlige kvinder behandlet med forskellige former for kunstig befrugtning, hvor sæden stammer fra fremmed (anonym) donor, vil være ca. 300 i 2008. Det forventes, at antallet af børn fremover vil være det samme ved uændret lovgivning på området.

Børn, der er adopteret af enlige, har ikke ret til særligt børnetilskud efter gældende regler. Der er kun ret til særligt børnetilskud i de situationer, hvor adoptionen sker efter forældremyndighedens indehaver er død, og hvor der er en tilknytning mellem barnet og adoptanten.

3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der ikke ydes særligt børnetilskud til børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af enlige, når faderskabet ikke kan fastslås. Enlige, der bliver kunstigt befrugtet, har selv valgt at være alene om at forsørge et barn. Hver enkelt person, som vælger eneforsørgerrollen, må inden et sådant valg træffes, have gjort sig overvejelser om, hvorvidt de menneskelige og økonomiske ressourcer, det kræver at være alene om at forsørge et barn, er til stede. Det offentlige skal ikke yde et særligt børnetilskud, når eneforsørgeren selv har valgt at blive forælder uden at have en anden forsørgelsespligtig forælder at dele forsørgelsen af barnet med.

Det foreslås endvidere præciseret i loven, at børn af eneadoptanter ikke har ret til særligt børnetilskud, medmindre adoptionen er omfattet af lovens § 4, stk. 3, nr. 3, eller en eller flere andre betingelser er opfyldt.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Lovforslaget medfører ingen administrative konsekvenser for stat og regioner. Samlet set er der tale om en mindre administrativ lettelse for kommunerne, som efter forslaget skal foretage færre udbetalinger.

Lovforslaget skønnes som følge af de generelle udbetalingsregler for børnetilskud, ikke at medføre en statslig mindredgift i 2009. Mindredgiften som følge af lovændringen skønnes i 2010 at være 2,5 mio. kr., i 2011 på 6,6 mio. kr. og i 2012 på 10,7 mio. kr. Fuldt indfaset skønnes forslaget at medføre en årlig mindredgift for staten på 73,1 mio. kr. (pris- og lønniveau 2009). Lovforslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været i høring hos Ankestyrelsen, Sikringsstyrelsen, Statsforvaltningsdirektørerne, Dansk Socialrådgiverforening, Socialchefforeningen, Familiestyrelsen, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen, Børnerådet, Børns Vilkår, Adoption & Samfund, DanAdopt, AC Børnehjælp og Institut for Menneskerettigheder.

F. t. l. vedr. børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Forslaget forventes ikke at medføre mindreudgifter for staten i 2009. I 2010 skønnes mindreudgifterne at være på 2,5 mio. kr., i 2011 på 6,6 mio. kr. og i 2012 på 10,7 mio. kr.. Fuldt indfaset forventes forslaget at medføre årlige mindreudgifter på 73,1 mio. kr.	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Forslaget forventes at medføre en mindre administrativ lettelse for kommunerne, som skal foretage færre udbetalinger.	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget har ikke EU-retlige aspekter.	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensændring som følger af indsættelse af stk. 12 og stk. 13.

Til nr. 2

Børn af eneadoptanter

Med forslaget præciseres at børn af eneadoptanter ikke har ret til særligt børnetilskud, medmindre en eller flere nærmere angivne betingelser er opfyldt.

Der er således ret til særligt børnetilskud, hvis adoptionen er omfattet af bestemmelsen i § 4, stk. 3, nr. 3. Reglen, hvorefter der kan ydes særligt børnetilskud, når barnet, efter at forældremyndighedens indehaver er død, adopteres af dennes ægtefælle eller af en enlig person, blev indført ved lov nr. 336 af 15. juni 1973, oprindeligt med krav om, at adoptanten skulle være i slægt med barnet. Baggrunden for reglen var, at man var blevet opmærksom på, at ægtefæller og andre slægtninge var afskåret fra det særlige børnetilskud, når de adopterede et barn i forbindelse med forældremyndighedsindehaverens død, idet adoptanten efter reglerne i adoptionsloven påtager sig det fulde ansvar for barnets forsørgelse. Efter praksis er det fortsat en

betingelse for ret til særligt børnetilskud, at der består en vis form for tilknytning mellem adoptanten og barnet. Denne bestemmelse udgør derfor en undtagelse fra den generelle regel om, at der ikke er ret til særligt børnetilskud til eneadoptanter.

Efter børnetilskudslovens § 4, stk. 2, kan der ydes særligt børnetilskud til forældrelose børn. Hvis moderen er død, og faderskabet ikke er fastslået, anses barnet for forældrelost. Det betyder, at et barn af en eneadoptant anses for forældrelost, hvis eneadoptanten dør. I denne situation har barnet ret til to gange særligt børnetilskud.

Hvis eneadoptanten gifter sig eller indgår registreret partnerskab, og ægtefællen eller partneren stedbarnsadopterer barnet efter adoptionslovens § 5 a, får barnet endnu en forsørgelsespligtig forælder. I tilfælde, hvor den ene af forældrene herefter dør inden barnet fylder 18 år, vil barnet have ret til særligt børnetilskud efter børnetilskudslovens § 4, stk. 3, nr. 2. Hvis både moderen og stedbarnsadoptanten dør, har barnet ret til 2 gange det særlige børnetilskud efter § 4, stk. 2.

Der er endvidere ret til særligt børnetilskud efter børnetilskudslovens § 4, stk. 3, nr. 4 og 5, når eneadoptanten eller efter en stedbarnsadoption en eller begge et barns forældre modtager folkepension efter lov om social pension eller førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almin-

delig førtidspension m.v., jf. § 6, stk. 6, i lov nr. 285 af 25. april 2001 (Førtidspensionsreform).

Ved stedbarnsadoption er der endvidere ret til særligt børnetilskud, når der ifølge overenskomst med andre stater ikke er mulighed for at udfærdige bidragsresolution, der kan danne grundlag for forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. § 4, stk. 3, nr. 6.

Børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af enlige

Efter forslaget til lovens § 4, stk. 13, kan der ikke ydes særligt børnetilskud til børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af enlige kvinder, selvom faderskabet ikke er fastslået, medmindre en eller flere nærmere betingelser er opfyldt, svarende til de betingelser, der gælder for børn af eneadoptanter, som ikke er omfattet af børnetilskudslovens § 4, stk. 3, nr. 3.

Efter børnetilskudslovens § 4, stk. 2, kan der ydes særligt børnetilskud til forældreløse børn. Hvis moderen er død, og faderskabet ikke er fastslået, anses barnet for forældreløst. Det betyder, at et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af en enlig kvinde, anses for forældreløst, hvis moderen dør. I denne situation har barnet ret til to gange særligt børnetilskud.

Hvis den enlige kvinde, der er blevet kunstigt befrugtet senere gifter sig eller indgår registreret partnerskab, og ægtefællen eller partneren stedbarnsadopterer barnet, får barnet endnu en forsørgelsespligtig forælder. I tilfælde, hvor den ene af forældrene herefter

dør inden barnet fylder 18 år, vil barnet have ret til særligt børnetilskud efter børnetilskudslovens § 4, stk. 3, nr. 2. Hvis både moderen og stedbarnsadoptanten dør, har barnet ret til 2 gange det særlige børnetilskud efter § 4, stk. 2.

Der er endvidere ret til særligt børnetilskud efter børnetilskudslovens § 4, stk. 3, nr. 4 og 5, efter en stedbarnsadoption, når en eller begge et barns forældre modtager folkepension efter lov om social pension eller førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., jf. § 6, stk. 6, i lov nr. 285 af 25. april 2001 (Førtidspensionsreform)

Ved stedbarnsadoption er der endvidere ret til særligt børnetilskud, når der ifølge overenskomst med andre stater ikke er mulighed for at udfærdige bidragsresolution, der kan danne grundlag for forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. § 4, stk. 3, nr. 6.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2009.

Loven får virkning for børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af enlige kvinder foretaget efter lovens ikrafttræden. Hermed sikres det, at kvinder, der overvejer at blive kunstigt befrugtet, får mulighed for at tage højde for de offentlige tilskudsmuligheder i deres overvejelser, inden de vælger at blive eneforsørgere.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 4. Der kan endvidere ydes et særligt børnetilskud efter reglerne i stk. 2 og 3.

Stk. 2. Der ydes 2 gange det særlige børnetilskud, jf. stk. 3, når ingen af barnets forældre lever.

Stk. 3. Det særlige børnetilskud udgør 8.436 kr. årligt,

- 1) når faderskabet ikke er fastslået,
- 2) når kun en af barnets forældre lever,
- 3) når barnet, efter at forældremyndighedens indehaver er død, adopteres af dennes ægtefælle eller af en enlig person,

...

Lovforslaget

§ 1

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. september 2004, som ændret ved § 27 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, § 8 i lov nr. 346 af 18. april 2007 og ved § 27 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, stk. 1 ændres »reglerne i stk. 2 og 3« til: »reglerne i stk. 2, 3, 12 og 13«

2. I § 4 indsættes som *stk. 12* og *stk. 13*:

»*Stk. 12.* Et barn af en eneadoptant har ikke ret til særligt børnetilskud, medmindre eneadoptanten er død, jf. stk. 2, en eller flere af betingelserne i stk. 3, nr. 3-5 er opfyldt, eller barnet er blevet stedbarnsadopteret og en eller flere af betingelserne i stk. 3, nr. 2-6 er opfyldt.

Stk. 13. Et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af en enlig, har ikke ret til særligt børnetilskud, medmindre moderen er død, jf. stk. 2, eller barnet er blevet stedbarnsadopteret og en eller flere af betingelserne i stk. 3, nr. 2-6 er opfyldt.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2009.

Til lovforslag nr. L 57. Skriftlig fremsættelse (12. november 2008)

Velfærdsministeren (Karen Jespersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Ændring af modtagergruppen for særligt børnetilskud)

(Lovforslag nr. L 57).

Med lovforslaget ændres reglerne for ret til særligt børnetilskud således, at der ikke er ret til særligt børnetilskud for børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af enlige kvinder foretaget den 1. januar 2009 eller senere. Lovforslaget præciserer endvidere, at børn af eneadoptanter ikke har ret til særligt børnetilskud.

Efter de gældende regler kan der ydes særligt børnetilskud til et barn under 18 år i en række situationer, hvoraf mange har det fælles træk, at eneforsørgerrollen er en følge af en udefra kommende begivenhed, som fx at en forsørger dør. I disse situationer udbetaler kommunen uden ansøgning et offentligt tilskud til afhjælpning af de økonomiske konsekvenser af en uventet situation. Det særlige børnetilskud svarer derfor til normalbidraget.

Med den nuværende udformning af reglerne har børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af enlige, imidlertid også ret til særligt børnetilskud, alene forbi faderskabet i sådanne sager ikke kan fastslås. Retten til særligt børnetilskud gælder i flere situationer, både når kvinden

lever alene med barnet, og når hun og barnet lever sammen med en anden person.

De gældende regler om ret til særligt børnetilskud tager således ikke højde for den nye selvvalgte eneforsørgersituation, der er opstået navnlig som følge af reglerne om kunstig befrugtning af enlige kvinder fra 2007.

Med en vedtagelse af lovforslaget ydes der ikke særligt børnetilskud til børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af enlige kvinder, selvom faderskabet ikke er fastslået. Enlige, der bliver kunstigt befrugtet, har selv valgt at være alene om at forsørge et barn.

Lovforslaget skønnes ikke at medføre offentlige mindreudgift i 2009. I 2010 skønnes mindreudgiften ved lovforslaget at blive på 2,5 mio. kr., i 2011 på 6,6 mio. kr. og i 2012 på 10,7 mio. kr. Fuldt indfaset skønnes lovforslaget at medføre en årlig mindreudgift for staten på 73,1 mio. kr.

Lovforslaget foreslås at træde i kraft den 1. januar 2009.

Lovforslaget har været i høring hos Ankestyrelsen, Sikringsstyrelsen, Statsforvaltningsdirektørerne, Dansk Socialrådgiverforening, Socialchefforeningen, Familiestyrelsen, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen, Børnerådet, Børns Vilkår, Adoption & Samfund, DanAdopt, AC Børnehjælp og Institut for Menneskerettigheder.

Med disse bemærkninger skal jeg indstille lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.